

DOI: <https://doi.org/10.32070/ec.v1i49.106>**Сергій Бардаш**

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Україна, Київ
serg.bardash@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5711-5229

Тетяна Осадча

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки, фінансів та підприємництва
Херсонський державний університет
Україна, Херсон
tatiana@osadcha.com
ORCID ID: 0000-0003-4258-0907

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ ТРАНСАКЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ

Анотація. У сфері економічних відносин основою інформаційного забезпечення є адекватна сучасним запитам система бухгалтерського обліку. Однак така система бухгалтерського обліку як основа інформаційного забезпечення та облік як одна з функцій управління не створює достатніх передумов гарантування ефективності процесу управління, у т.ч. управління трансакційними витратами.

Мотивація в процесі управління трансакційними витратами передбачає використання морального та матеріального стимулювання працівників суб'єкта господарювання, а саме грошових винагород, визнання досягнень, просування по службі, створення умов для прояву творчого потенціалу з метою запобігання проявам девіантної поведінки, наслідками якої є пошук економічного зиску за рахунок ресурсів бізнес-одиниці. Крім того, функція мотивації має поширюватися й на ділових партнерів суб'єкта господарювання та враховувати їх коло інтересів, цілі та ділову репутацію. Окреслена інформація має сформувати достатні підстави для мотиваційного компоненту ділових перемовин та створити умови для одержання бажаного результату.

Ефективне управління трансакційними витратами є передумовою конкурентоспроможності як продукції, товарів, робіт, послуг, так і бізнес-одиниці, що їх продукує, реалізує та має на меті забезпечити тривале плато фінансової стабільності. Така залежність обумовлена тим, що трансакційні витрати як створюють умови для подальшого приросту прибутку, що генерує суб'єкт господарювання, так і можуть його зменшувати за умов опортуністичної поведінки. Оптимізація трансакційних витрат може бути досягнута не лише завдяки їх обліку, контролю, аналізу, а й виконання інших функцій управління ними, перелік яких, як доводить вивчення останніх публікацій, є остаточно не визначеним.

У цій роботі доведено, що управління трансакційними витратами є обов'язковою складовою динамічного процесу управління суб'єктом господарювання, яка має бути гармонізована з загальним процесом управління та відповідати його головній меті – досягненню високих економічних результатів діяльності підприємства.

Ключові слова: трансакційні витрати, управління, бухгалтерський облік, мотивація

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 1, бібл.: 90

JEL Classification: M10, M40

Sergiy Bardash

Doctor of Science (Economics), Professor,
National University of Life and Environmental sciences of Ukraine,
Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business and Consulting,
Ukraine, Kyiv
serg.bardash@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5711-5229

Tatiana Osadcha

Doctor of Science (Economics), Professor,
Kherson State University,
Professor at the Department of Economics, Finance and Entrepreneurship
Ukraine, Kherson
tatiana@osadcha.com
ORCID ID: 0000-0003-4258-0907

IDENTIFICATION OF TRANSACTION COST MANAGEMENT FUNCTIONS

Abstract. The basis of information support in the field of economic relations is an accounting system adequate to modern needs. However, such an accounting system as the basis of information support and accounting as one of the functions of management does not create sufficient prerequisites to ensure the effectiveness of the management process, including transaction cost management.

Motivation in the process of managing transaction costs involves the use of moral and material incentives for employees of the entity, namely monetary rewards, recognition of achievements, promotion, providing conditions for the manifestation of creative potential in order to prevent deviant behaviour, the consequences of which are the search for economic benefits from the resources of the business units. In addition, the function of motivation should extend to the business partners of the entity and consider their interests, goals and business reputation. The indicated information should form sufficient grounds for the motivational component of business negotiations and create conditions for obtaining the desired result.

Effective transaction cost management is a prerequisite for the competitiveness of products, goods, works, services, and the business unit that produces, sells and aims to ensure a lasting plateau of financial stability. This dependence exists since transaction costs both create conditions for further growth of profits generated by the entity and can reduce it under opportunistic behaviour. Optimization of transaction costs can be

achieved not only through their accounting, control, analysis, but also the performance of other management functions, the list of which, as evidenced by the study of recent publications, is not definitively defined.

This paper proves that transaction cost management is a mandatory component of the dynamic management process of the entity, which should be harmonized with the overall management process and meet its main goal – to achieve high economic performance.

Keywords: transaction costs, management, accounting, motivation

Formulas: 0, tabl.: 1, fig.: 0, bibl.: 90

JEL Classification: M10, M40

Вступ. Процес управління господарською діяльністю досягає мети лише за умови достатнього для цього інформаційного забезпечення. У сфері економічних відносин основою такого інформаційного забезпечення є адекватна сучасним запитам система бухгалтерського обліку. Однак така система бухгалтерського обліку як основа інформаційного забезпечення та облік як одна з функцій управління не створює достатніх передумов гарантування ефективності процесу управління, у т.ч. управління трансакційними витратами.

Наразі переважна більшість науковців та практиків одноголосно зазначають, що процес управління трансакційними витратами суттєво ускладнений у зв'язку з низкою проблем пов'язаних з ідентифікацією, оцінкою, обліком та аналізом таких витрат.

Ефективне управління трансакційними витратами є передумовою конкурентоспроможності як продукції, товарів, робіт, послуг, так і бізнес-одиниці, що їх продукує, реалізує та має на меті забезпечити тривале плато фінансової стабільності. Така залежність обумовлена тим, що трансакційні витрати як створюють умови для подальшого приросту прибутку, що генерує суб'єкт господарювання, так і можуть його зменшувати за умов опортуністичної поведінки. Оптимізація трансакційних витрат може бути досягнута не лише завдяки їх обліку, контролю, аналізу, а й виконання інших функцій управління ними, перелік яких, як доводить вивчення останніх публікацій, є остаточно не визначеним.

Аналіз останніх досліджень та постановка завдання. Питанням управління трансакційними витратами присвячено досить багато сучасної літератури з таких питань як функціонування підприємств у умовах стійкого розвитку [Coggan, Whitten, Bennett 2010; Coggan, Buitelaar, Whitten, Bennett 2013; Dzwigol, Dzwigol-Barosz 2020c; Kharazishvili, Kwilinski, Grishnova, Dzwigol 2020; Fan, Chan, Qian 2018; Jongeneel, Polman, Slangen 2012; Krutilla, Alexeev 2014; McCann 2013; Ofei-Mensah, Bennett 2013; Shahab, Clinch, O'Neill 2019], на підприємствах у сфері транспорту [Andersson, Hultén 2016; Sun, Li, Xu, Dai 2019; Nakamura, Sakai, Shoji 2018] та інших [Al-Zhour, Barfeie, Soleymani, Tohidi 2019; Anderson 2012; Ayres, Edwards, Libecap 2018; Bolanos 2019; Carlton 2020; Chen, Zeng, Hao 2017; Chu, Simunic, Ye, Zhang 2018; Dzwigol 2019; Dzwigol 2020a; Dzwigol 2020b; Ebrahimigharehbaghi, Qian, Meijer, Visscher 2020; Frutos, Gatón 2017; Gatzert 2019; Gomes, Dias 2020; Gulbrandsen, Lambe, Sandvik 2017; Hasman, Samartín, Bommel 2014; Jacques, Marinho, Andrimont, Waldner, Radoux, Gaspard, Defourny 2018; Jitmaneroj 2018; Khedmati, Azin 2020; Knowles, Servátka 2015; Kwilinski, Dzwigol, Dementyev 2019; Lazarenko, Sirenko,

Dźwigoł, Dźwigoł 2019; Liang, Young 2018; Lu, Zhang, Pan 2015; Mei, Nogales 2018; Motta, Sharma 2016; Müller, Schmitz 2016; Müller, Schmitz 2017; Nikolaeva, Pletnev 2016; Restocchi, McGroarty, Gerding, Johnson 2017; Shahab, Clinch, O'Neill 2018a; Shahab, Clinch, O'Neill 2018b; Shahzad, Ali, Takala, Helo, Zaefarian 2018; Shokrollahi, Tommi 2017; Stumpf, Swanger 2017; Takata 2019; Thomassen, Vassbø, Solheim-Kile, Lohne 2016; Tsai, Fahim 2018; Valentová, Horák, Dvořáček 2020; Yu, Chiou, Lee, Lin 2020; Valentová, Lízal, Knápek 2018; Wang 2012; Zhou, Ye, Zhang 2016; Zhang, Cai, Keasey 2013; Zhang, Zhang, Bi 2011].

Огляд останніх публікацій засвідчує, що однією з причин, яка уповільнює розвиток ринкових відносин між українськими економічними суб'єктами сфери господарювання на засадах повного і точного відображення та оцінки їх результатів є недостатність досліджень, присвячених управлінню трансакційними витратами, у т.ч. їх ідентифікації, вимірюванню (оцінці), обліку, контролю та аналізу [Базалієва 2009; Власенко 2009; Ющак 2010; Пальчук, Очеретяна 2012; Лоханова 2012; Очеретько 2013; Левченко 2013; Круш, Макалюк 2014; Бардаш, Осадча 2016; Бонарев, Танасієва, Михалків 2017; Грицаєнко 2018; Bardash, Osadcha 2019; Макалюк, Круш 2019].

На думку М. Грицаєнко основу ефективного управління трансакційними витратами підприємств має скласти їх оцінка через суму витрат на збут, відрахувань на соціальні заходи, оплати послуг і робіт, виконаних сторонніми організаціями, та інших матеріальних витрат, а також інших витрат, включаючи плату за оренду [Грицаєнко 2018]. Автор зазначає, що: «...розвиток трансакційного сектору має позитивно впливати на розмір ВРП (валовий регіональний продукт), на стан економіки регіонів і країни в цілому через стимулювання інтенсивного зростання кількості зв'язків, відносин, взаємодій і угод, що супроводжується підвищенням загальних трансакційних витрат. Водночас збільшення до певних меж трансакційних витрат як окремих підприємств, так і галузей у цілому стимулює їх розвиток, сприяє підвищенню ефективності виробництва» [Грицаєнко 2018, с. 130-131].

Цікавого висновку дійшли П. Круш та І. Макалюк, на думку яких функціональна модель управління трансакційними витратами має складатися з планування, організування, мотивування, контролювання, регулювання управління трансакційними витратами [Круш, Макалюк 2014, с. 137]. Автори стверджують, що «Застосування запропонованої функціональної моделі, яка спрямована на визначення конкретних функцій процесу управління, дасть змогу перетворювати наявні фінансові ресурси на оптимізовані трансакційні витрати» [Круш, Макалюк 2014, с. 140]. І хоча у своїй статті автори потім згадують облік і аналіз трансакційних витрат, безпосередньо до функціональної моделі згадані функції управління включені не були.

Розв'язання проблеми ефективного управління трансакційними витратами на думку окремих дослідників знаходиться в площині створення достатнього інформаційного забезпечення. Так, на думку В. Бонарева «одним з методів, що дозволить оптимізувати процес прийняття виважених управлінських рішень щодо трансакційних витрат на підприємстві є здійснення обліку трансакційних витрат за сферами відповідальності [Бонарев, Танасієва, Михалків 2017, с. 95].

Слід погодитися з думкою Н. Лоханової, яка зазначає, що: «коли мова йде про облік трансакційних витрат, актуальності набуває організація процесу контролю за їх виникненням. І саме це, на погляд науковців і практиків, і становить найбільш

суттєву проблему, оскільки трансакційні витрати до тепер є розосередженими в обліку, при тому певна їх частина взагалі не потрапляє до облікової інформаційної системи» [Круш, Макалюк 2014, с. 165].

На необхідності врахування особливостей трансакційних витрат при їх дослідженні, побудові системи їх вимірювання, обліку та контролю також наголошує Г. Козаченко та інші [Козаченко, Погорелов, Хлап'юнов, Макухін 2007]. На думку авторів монографії «Трансакційні витрати є невидимими, неочевидними витратами. Вони сховані між іншими накладними затратами підприємства та затратами періоду. Однак, незважаючи на невидимість, трансакційні витрати можуть серйозно впливати на рівень затрат і фінансові результати підприємства, собівартість одиниці продукції і, зрештою, на цінову конкурентоспроможність підприємства. Тому вивчення передумов і джерел виникнення трансакційних витрат, оцінка їх рівня та впливу на ефективність діяльності підприємства є новим завданням, що потребує відповідного вирішення й обґрунтування способів вирішення». За існування певної полеміки щодо значення обліку, аналізу та контролю трансакційних витрат, переважна більшість дослідників вважає, що розв'язання проблеми оптимізації трансакційних витрат знаходиться в площині побудови системи управління ними, чого неможливо досягнути без визначення функцій управління трансакційними витратами. Наразі в окремих публікаціях прослідковується підхід, згідно якого управління трансакційними витратами є тотожним управлінню будь-якими витратами підприємства, тому функції, принципи та методики є аналогічними. Разом з тим, означена думка описує загальне бачення, проте необхідного системного, комплексного підходу до розгляду даного питання не було задіяно.

Мета дослідження полягає у визначенні складу та змісту основних функцій управління трансакційними витратами.

Методологічною основою дослідження є діалектичний, абстрактно-логічний та бібліографічний методи за допомогою яких на підставі критичного аналізу основних функцій управління визначено склад основних функцій управління трансакційними витратами; прийоми індукції, дедукції, аналізу та синтезу застосовано для ідентифікації змісту функцій управління трансакційними витратами підприємства як основи формування системи взаємодії механізму управління такими витратами.

Результати дослідження. Ефективне управління трансакційними витратами може мати місце лише за умови застосування усіх функцій управління. Окремі дослідники розглядаючи складові управління трансакційними витратами, стверджують, що досягнути бажаного результату можна завдяки впровадженню управлінського обліку таких витрат [Очеретько 2013].

Беззаперечна віра в управлінський облік, як в ефективний інструмент ринкової економіки та розгляд його як своєрідної панацеї, яка дозволить суттєво підвищити конкурентоздатність суб'єктів господарювання в умовах недореформованої пострадянської системи економічних відносин, обумовила появу таких суперечливих тверджень, згідно яких: «Управління трансакційними витратами є важливою складовою управлінського обліку, а основні її елементи визначатимуться функціями, що виконує система управління трансакційними витратами» [Фролова, Кравченко 2009, с. 42]. Хибність даного твердження полягає у тому, що управління витратами ніколи не може бути складовою обліку витрат, аналогічно твердженню, що ціле є частиною його складової.

З даного питання заслуговує на увагу думка А. Мазаракі та О. Фоміної, які зазначають, що під терміном «управлінський облік «розуміють особливу систему внутрішньокорпоративного управління витратами і оборотними коштами з метою оптимізації використання капіталу, зростання рентабельності, поліпшення фінансових і нефінансових показників підприємства, отримання лідируючих позицій на ринку. Проте, така система може бути ефективною за умови, що вона враховує сучасні тенденції у менеджменті та економіці країни в цілому» [Мазаракі, Фоміна 2015, с. 5]. Автори статті розкривають сутність концепції вітчизняного управлінського обліку, - його фактичне ототожнення з внутрішньокорпоративним управлінням витратами і оборотними коштами. Однак такий підхід, на нашу думку, є дискусійним, адже управління не тотожне обліку і навпаки, облік не тотожний управлінню. З означеної причини розгляд проблеми ефективного управління трансакційними витратами лише через призму управлінського обліку є фрагментарним. Незважаючи на те, що трансакційні витрати мають свою специфіку, управління ними має відповідати загальному підходу до управління в цілому та витратами зокрема. Однак, наразі з даного питання дотримання єдиного підходу до складу функцій управління витратами серед дослідників не встановлено (табл. 1).

Таблиця 1 – Види функцій управління витратами

Автор публікації	Види функцій
Г.В. Козаченко, Ю.С. Погорелов, Л.Ю. Хлап'юнов, Г.А. Макухін [Козаченко, Погорелов, Хлап'юнов, Макухін 2007]	- функції першого порядку (планування, облік, аналіз, контроль; - функції другого порядку: (прогнозування, нормування, організація, калькулювання собівартості, стимулювання зменшення, регулювання, координація)
В.П. Гавриш, Т.П. Драганова [Гавриш, Драганова], В.В. Лойко, Б.О. Журавський [Лойко, Журавський 2016]	- прогнозування та планування, організація, координація й регулювання, активізація та стимулювання виконання, облік і аналіз
С.М. Крапівницька, М.В. Зарукевич [Крапівницька, Зарукевич 2013]	- прогнозування; планування; нормування; організування; калькулювання; мотивація та стимулювання; облік; аналіз; регулювання; контроль
А.А. Балан, А.В. Крисенко [Балан, Крисенко 2014]	- планування, організація та реалізація, мотивація, контроль;
Г.А. Дощич [Дощич], А.І. Ясінська [Ясінська]	- планування; організування; мотивування; контроль; регулювання;
Т.І. Адирова [Адилова 2011]	- планування; організація; регулювання; мотивація; облік і аналіз; координація; контроль; стимулювання;
А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, Н.М. Цуцурук [Турило, Кравчук, Цуцурук 2004]	- аналіз, облік, прийняття рішень, планування, організація, контроль, мотивація.

Джерело: складено авторами

Наведена у табл. інформація свідчить про існування трьох тенденцій.

Перша тенденція, – це включення до переліку функцій управління витратами таких функцій як: планування, організування, мотивація, облік, аналіз, регулювання, контроль.

Друга тенденція, – це включення до складу управління таких функцій, як прогнозування, прийняття рішень, реалізація, калькулювання, стимулювання.

Третя тенденція, – це зазначення функцій управління витратами у довільній послідовності, що не відображає логіку управління такими витратами.

Існування означених тенденцій формує підстави для визнання відсутності належної теоретико-методологічної основи побудови ефективної системи управління як загальними витратами, так і трансакційними зокрема. Ідентифікована полемічність, на нашу думку, пов'язана з існування певної невизначеності в частині складу основних функцій управління.

Процедура усунення означених розбіжностей (див. табл.) має відбуватися з урахуванням результатів досліджень А. Файоля, який виділив п'ять основних функцій управління: передбачення, планування, організацію, координацію та контроль. Варто зазначити, що й погляди А. Файоля не залишилися своєрідною константою та у межах розвитку наукової компоненти управління набули певної трансформації, зокрема у складі функцій управління [Мних 2011, с. 41-42].

Означена поліморфність складу функцій управління пояснюється тим, що: «з філософської точки зору управління суб'єктом господарювання є найбільш складним процесом діяльності, змістом якого є вплив на процес, об'єкт чи систему з метою збереження їхньої сталості або переведення з одного стану в інший відповідно до визначених цілей. Необхідність управління впливає з того, що суб'єкт господарювання – це система з розподілом праці, де визначенням мети та її реалізацією займаються різні люди (групи людей). Управління суб'єктом господарювання доцільно розглядати як процес, тому що досягнення мети – це не одноразова дія, а серія безперервних взаємопов'язаних дій, однорідні групи яких складають сутність функцій управління. Кожна управлінська функція також є процесом, оскільки складається з серії взаємопов'язаних дій. Слід зазначити, що перелік особливих видів діяльності, які здійснюються в межах управління суб'єкта господарювання є вкрай широким.

Фахівці з менеджменту класифікують функції управління за різними ознаками, наприклад: за об'єктом управління, за діяльністю, за однорідністю, за змістом праці, за характером задач, за періодичністю рішень. Враховуючи той факт, що функції управління пронизують всі без виключення аспекти діяльності господарської системи, актуальним є розгляд загальних функцій управління, зміст яких не залежить, ні від особливостей і специфіки виробництва, ні розмірів та організаційно-правової форми функціонування такої системи» [Бардаш 2010, с. 26].

На нашу думку, включення до складу управління витратами функцій прогнозування, прийняття рішень, реалізації, калькулювання та стимулювання є недостатньо обґрунтованим, адже:

- прогнозування є проявом планування. Будь-який план є своєрідним прогнозом очікуваних параметрів господарської діяльності, або її складових;

- прийняття рішень є не функцією управління, а обов'язковим атрибутом як в цілому управління, так і окремої функції;
- реалізація як і прийняття рішення є також обов'язковим атрибутом як в цілому управління, так і окремої функції;
- калькулювання не є функцією управління, а є процедурою обліку (в теорії бухгалтерського обліку елементом його методу) й, у першу чергу, обліку витрат;
- стимулювання, згідно до світоглядної концепції менеджменту, є тотожним мотивації, тому його виокремлення втрачає будь-який сенс.

Певне застереження доцільно висловити й стосовно бюджетування, яке сучасні дослідники пропонують включити до складу основних функцій управління. Бюджетування є складним процесом розробки бюджетів витрат та доходів, бюджетів ресурсів, однак за своїм змістом це планування, за результатами якого визначаються, а отже плануються, показники ресурсів, витрат та доходів учасника відносин у сфері господарювання на наступний фінансовий рік або інший період.

Існування полеміки щодо складу основних функцій управління обумовлює недостатній рівень наукового вивчення проблем управління трансакційними витратами.

На нашу думку, результати дослідження складу основних функцій управління надали достатніх підстав для визначення їх виключного переліку, - це планування, організація, мотивація, облік, контроль, аналіз, коригування та координація. Зазначений перелік функцій є актуальним в частині управління трансакційними витратами.

Зокрема, варто погодитися з переважною більшістю дослідників, на думку яких планування трансакційних витрат є основною функцією, здійснення якої створює передумови для оцінки ефективності, як трансакційних витрат, так і усієї діяльності суб'єкта господарювання. Зміст планування полягатиме у ідентифікації видів необхідних до проведення трансакційних витрат та має узгоджуватися з плануванням усієї діяльності суб'єкта господарювання. Отже, за неналежного планування діяльності бізнес-одиниці, планування трансакційних витрат є необґрунтованим. Ми погоджуємося з думкою Л. Базалієвої [Базалієва 2009], яка зазначає, що у процесі планування необхідно складати плани трансакційних витрат, зумовлених здійсненням ринкових трансакцій, з визначенням складу витрат, послідовності й часу їх виникнення.

Складовою планування трансакційних витрат є їх бюджетування, яке, на нашу думку, не варто виокремлювати як окрему функцію. Саме у межах бюджетування, як складової планування, мають визначатися обсяги за видами витрат, джерела їх покриття та способу розподілення. На нашу думку, під час планування слід закладати п'яти-десяти відсотковий резерв для покриття можливих непередбачуваних ситуацій (форс-мажору), наприклад, непередбачуваного зростання рівня інфляції, зміни потужності виробничого обладнання в наслідок технологічної аварії, відмови від подальшої співпраці контрагентів, спричинення додаткових витрат на пошук інформації про нових ділових партнерів тощо.

Отже, планування передбачає визначення прогнозного рівня, обсягу та структури трансакційних витрат суб'єкта господарювання відповідно до потреб його діяльності з врахуванням найоптимальніших шляхів здійснення таких витрат.

Організація трансакційних витрат має бути заснована на створених та затверджених внутрішніх регламентах діяльності керівників та персоналу функціональних та виробничих підрозділів, а також відокремлених підрозділів бізнес-одиниці. Завдяки виконанню функції організації відбувається формування структури управління суб'єкта господарювання, встановлення системи зв'язків та відносин, необхідної для досягнення поставлених цілей.

Безпосередній зміст організації трансакційних витрат полягатиме у визначенні місць формування трансакційних витрат і центрів відповідальності з метою контролю повноти та своєчасності виконання планів трансакційних витрат, встановлення причин їх перевитрат або економії, а також відповідальних за це осіб.

Організація як і планування є вкрай важливою функцією управління трансакційними витратами, адже її головна мета – це створення передумов для обліку, контролю, аналізу, а також інших функцій управління такими витратами.

Відносно включення мотивації до складу основних функцій управління трансакційними витратами є також ряд застережень, адже мотивація – це динамічний процес формування мотиву [Ильин 2000]. На наше переконання, «мотив є складним психологічним формуванням, яке спонукає до усвідомлених дій і вчинків та слугує для них підставою (обґрунтуванням). Мотив має побудувати сам суб'єкт, тому вважатися загальною функцією управління може лише зовнішньо організована мотивація – оперативний вплив на процес мотивації керованого суб'єкта з метою, або ініціації мотиваційного процесу, або втручання в уже розпочатий процес формування наміру (мотиву), або стимулювання, збільшення сили спонукання, мотиву» [Бардаш 2010, с. 26]. У зв'язку з таким тлумаченням сутності мотивації виділення стимулювання як окремої загальної функції управління є недоречним, адже стимулювання виступає складовою мотивації, а не тотожним поняттям, як це зазначено у монографії [Пушкар, Пушкар]. Проведення стимулювання без формування у керованого суб'єкта мотиву виконувати дії, спрямовані на досягнення мети учасника відносин у сфері господарювання втрачає будь-який сенс.

Включення мотивації для складу функцій управління трансакційними витратами є обов'язковим, адже мотивація може та має виступати певним застережником від проявів девіантної економічної поведінки псевдоринкового типу, яка базується на принципі «максимум доходу за мінімуму трудових затрат» [Бардаш 2013, с. 87].

Отже, мотивація в процесі управління трансакційними витратами передбачає використання морального та матеріального стимулювання працівників суб'єкта господарювання, а саме грошових винагород, визнання досягнень, просування по службі, створення умов для прояву творчого потенціалу з метою запобігання проявам девіантної поведінки, наслідками якої є пошук економічного зиску за рахунок ресурсів бізнес-одиниці. Крім того, функція мотивації має поширюватися й на ділових партнерів суб'єкта господарювання та враховувати їх коло інтересів, цілі та ділову репутацію. Окреслена інформація має сформувати достатні підстави для мотиваційного компоненту ділових перемовин та створити умови для одержання бажаного результату.

Перед тим, як розкрити зміст функції обліку в управлінні трансакційними витратами, слід звернути увагу на те, що переважна більшість фахівців, зокрема

з менеджменту виключають зі складу загальних функцій управління облікову та аналітичну функції.

На нашу думку, ігнорування обліку та аналізу, як функцій управління є хибним, адже без обліку (реєстрації, систематизації, узагальнення) поточних та підсумкових результатів виконання функцій управління, як особливих видів діяльності, прийнятих рішень та поточних результатів функціонування господарської системи, як об'єкту управління, досягти мети управління вкрай складно. Аналогічну тезу слід висловити й відносно аналізу, адже в разі виявлення відхилень лише проведення аналізу дозволяє прийняти виважені оптимальні управлінські рішення. Те, що сутністю контролю є порівняння фактичних параметрів об'єкта контролю з нормативними, не надає підстав ототожнювати контроль з аналізом як загальною функцією управління. Виявлення причин, характеру, часу вчинення встановлених за наслідками проведення контрольного заходу відхилень також не має нічого спільного з аналізом. Адже під аналізом як загальною функцією управління слід розуміти поелементне дослідження як позитивного так і негативного явища, що є наслідком виконання інших загальних функцій управління з метою підвищення як управління в цілому, так і ефективності його окремих функцій. Саме тому контроль як загальна функція управління не може замінити аналіз як функцію управління.

Облікова функція має бути також унормована шляхом прийняття внутрішніх регламентів, зміст яких має визначати порядок та форми документування процесів виконання планування, організації, мотивації, контролю, аналізу, регулювання та координації як загальних функцій управління, а також регламентів, - норм ведення бухгалтерського обліку як специфічної функції управління. Затвердження зазначених регламентів є обов'язковою умовою забезпечення загальної ефективності облікової функції управління.

Щодо бухгалтерського обліку, то його здійснення є обов'язковим, тому питання про доцільність, мету, завдання та його значення для процесу управління трансакційними витратами є таким, що не викликає жодних заперечень та сумнівів.

Контроль як функція управління трансакційними витратами є єдиним ефективним інструментом забезпечення зворотного зв'язку та може бути здійснений лише на основі якісного виконання таких функцій планування та обліку.

З точки зору процесу управління трансакційними витратами контроль як функція передбачає формування інформаційного забезпечення для подальшого аналізу якості роботи відповідальних за виконання прийнятих планів щодо рівня, обсягу та структури трансакційних витрат.

Сутність такого контролю «полягає у встановленні фактичних параметрів функціонування об'єкта контролю та, за результатами їх порівняння з нормами функціонування, формуванні господарсько-правової характеристики стану і змін параметрів функціонування такого об'єкта» [Бардаш 2010, с. 126] для обґрунтування підстав для перегляду норм таких витрат на наступний фінансовий рік.

Відповідно, можна погодитися з Л. Гуцаленко, яка зазначає, що: «Контроль трансакційних витрат для ... підприємств має винятково важливе значення і повинен здійснюватися в напрямку оптимізації трансакційних витрат через зменшення непродуктивних та підвищення ефективності продуктивних витрат з метою забезпечення максимізації фінансового результату» [Гуцаленко 2018, с. 118].

Аналіз трансакційних витрат як функція управління є актуальним під час планування таких витрат (аналіз відповідності результатів планування видів та обсягів трансакційних витрат та загального плану діяльності суб'єкта господарювання), а також після їх проведення та встановлення їх фактичного обсягу, - обліку і контролю, з метою визначення ступеня раціональності таких витрат та оцінки впливу факторів на їх обсяг, адже це формуватиме основу поточного управлінського рішення щодо коригування планів та координації дій осіб, що відповідальні за проведення трансакційних витрат.

Результати аналізу трансакційних витрат сприятимуть виявленню резервів їх економії, встановленню причини перевитрат, а також формуванню необхідних підстав для подальшого планування їх видів та обсягів.

Варто також зазначити, що аналіз трансакційних витрат може бути можливим та відповідно якісним за умови його організації щодо усієї діяльності суб'єкта господарювання, а саме визначення об'єктів, порядку, часових меж та методик проведення. Це конкретизуватиме відповідальність за своєчасність, методичну правильність та повноту його проведення.

Коригування як функція управління трансакційних витрат полягатиме в оперативному уточненні планів щодо проведення наступних витрат на підставі проведеного аналізу, та виявленні причин перевитрат або економії.

Координація як функція управління трансакційних витрат здійснюється з метою доведення результатів коригування до осіб, які є відповідальними за проведення таких витрат.

Висновки. Управління трансакційними витратами є обов'язковою складовою динамічного процесу управління суб'єктом господарювання, яка має бути гармонізована з загальним процесом управління та відповідати його головній меті, - досягненню високих економічних результатів діяльності підприємства.

Суттєве зростання ефективності управління трансакційними витратами може бути досягнуто лише за умови їх планування, організації, мотивації, обліку, контролю, аналізу, коригування та координації.

Визначаючи зміст функцій управління трансакційними витратами встановлено наступне:

1. Планування трансакційних витрат полягає у визначенні їх прогнозного рівня, обсягу, структури, відповідно до потреб діяльності з врахуванням оптимальніших шляхів їх здійснення, визначенні джерел їх покриття та способу розподілення та має узгоджуватися з плануванням усієї діяльності суб'єкта господарювання.

2. Зміст організації трансакційних витрат полягатиме у визначенні місць формування трансакційних витрат і центрів відповідальності з метою подальшого контролю повноти та своєчасності виконання планів трансакційних витрат, встановлення причин їх перевитрат або економії, а також відповідальних за це осіб. Передумовою ефективної організації трансакційних витрат мають бути внутрішні регламенти діяльності керівників та персоналу функціональних та виробничих підрозділів, а також відокремлених підрозділів бізнес-одиниці.

3. Зміст мотивації у процесі управління трансакційними витратами полягатиме у розробці та застосуванні засобів морального та матеріального стимулювання працівників суб'єкта господарювання з метою запобігання проявам девіантної поведінки, наслідками якої є пошук економічного зиску за рахунок ресурсів бізнес-

одиниці, а також формуванні мотиваційного компоненту ділових перемовин та одержання бажаного результату за наслідками їх проведення.

4. Зміст облікової функції є ширшим ніж зміст бухгалтерського обліку і полягає в обов'язковій, своєчасній та повній реєстрації всіх трансакційних витрат та їх наслідків. Результативність облікової функції залежить від якості внутрішніх регламентів, зміст яких має визначати порядок та форми документування процедур планування, організації, мотивації, контролю, аналізу, регулювання та координації як загальних функцій управління, а також регламентів, - норм ведення бухгалтерського обліку як специфічної функції управління.

5. Зміст контрольної функції полягає у формуванні інформаційного забезпечення про виконання прийнятих планів щодо рівня, обсягу та структури трансакційних витрат.

6. Зміст аналізу трансакційних витрат як функції управління полягає у вивченні відповідності результатів планування видів та обсягів трансакційних витрат та загального плану діяльності суб'єкта господарювання, а також у вивченні причин їх можливого відхилення за результатами контролю, з метою визначення ступеня раціональності таких витрат та оцінки впливу факторів на їх обсяг у майбутньому.

7. Зміст коригування як функції управління трансакційних витрат полягає у оперативному уточненні планів щодо проведення витрат, що не були проведені у повному обсязі у поточному періоді.

8. Зміст координації як функції управління трансакційних витрат полягає у виборі оптимального інформаційного каналу для своєчасного доведення результатів коригування обсягів трансакційних витрат до осіб, які є відповідальними за проведення таких витрат.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні елементів системи та механізму управління трансакційними витратами.

Література

- Адилова, Т. І. (2011). Удосконалення системи управління витратами на підприємствах виноробної промисловості. *Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання*, 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_28
- Базалієва, Л. В. (2009). *Науково-теоретичні та методичні основи управління трансакційними витратами підприємства*: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 164 с.
- Балан, А. А., & Крисенко, А. В. (2014). Система управління витратами на промисловому підприємстві. *Економіка: реалії часу*, 3(13), 43-49.
- Бардаш, С. В., & Осадча, Т. С. (2016). Методологічні обмеження класифікації трансакційних витрат в бухгалтерському обліку. *Облік і фінанси*, 1(71), 8-14.
- Бардаш, С. В. (2010). Метод фінансово-господарського контролю: теоретична інтерпретація. *Фінанси України*, 3, 117-126.
- Бардаш, С. В. (2010). Сутність та роль контролю в системі управління суб'єкта господарювання. *Науковий вісник ДАСОА*, 1, 25-31.
- Бардаш, С. В. (2013). Філософські основи соціального контролю у сфері господарювання. *Економічний часопис - XXI*, 5-6(1), 85-88.
- Бонарев, В. В., Танасієва, М. М., & Михалків, А. А. (2017). Організація обліку трансакційних витрат: теорія та методологія. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*, 786, 91-98.

- Власенко, О. П. (2009). *Управління трансакційними витратами в агробізнесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)".* Житомир, 20 с.
- Гавриш, В. П., & Драганова, Т. П. *Методичні аспекти управління витратами на підприємствах.* URL: http://www.confcontact.com/20111222/3_gavrish.htm
- Грицаєнко, М. І. (2018). Трансакційні витрати на макро-, мезо- та мікрорівнях. *Економіка та управління АПК, 1*, 124-133.
- Гуцаленко, Л. (2018). Дієвість контрольної функції обліку в управлінні трансакційними витратами підприємства. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Економічні науки, 1*, 114-121.
- Дощич, Г. А. *Дослідження актуальних проблем управління витратами підприємства.* URL: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2012/Economics/10_120778.doc.htm
- Ильин, Е. П. (2000). *Мотивы и мотивация: монография.* СПб: Издательство «Питер», 512 с.
- Козаченко, Г. В., Погорелов, Ю. С., Хлапьянов, Л. Ю., & Макухін, Г. А. (2007). *Управління затратами підприємства: монографія.* Східноукраїнський національний ун-т. К.: Лібра, 320 с.
- Крапівницька, С. М., & Зарукевич, М. В. (2013). Розвиток системи управління витратами підприємства. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова, 18(3/1)*, 155-157.
- Круш, П. В., & Макалюк, І. В. (2014). Реалізація функцій планування та організування в системі управління трансакційними витратами. *Проблеми економіки, 1*, 135-141.
- Левченко, Н. М. (2013). Організація обліку трансакційних витрат підприємства. *Сталий розвиток економіки, 1(18)*, 249-254.
- Лойко, В. В., & Журавський, Б. О. (2016). Система управління витратами промислового підприємства. *Международный научный журнал. Экономические науки, 1*, 59-62.
- Лоханова, Н. (2012). Проблеми обліку і контролю трансакційних витрат в трансформаційній економіці. *Вісник ТНЕУ, 1*, 161-171.
- Мазаракі, А., & Фоміна, О. (2015). Інституціоналізація управлінського обліку. *Вісник КНТЕУ, 5*, 5-15.
- Макалюк, І. В., & Круш, П. В. (2019). *Управління трансакційними витратами промислових підприємств: методологія і практика: монографія.* Національний технічний ун-т України "Київський політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". Київ: Кондор, 297 с.
- Мних, Є. В. (2011). *Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства: монографія / [Є. В. Мних, С. В. Бардаш, О. А. Шевчук та ін.] за ред. Мниха Є. В.* Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 452 с.
- Очеретько, Л. М. (2013). Трансакційні витрати як об'єкт управлінського обліку. *Інноваційна економіка, 1(39)*, 289-293.
- Пальчук, О. В., & Очеретяна, О. О. (2012). Проблеми формування інформаційного забезпечення управління трансакційними витратами в системі бухгалтерського обліку. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 22(2)*, 428-433.

- Пушкар, М. С., & Пушкар, Р. М. (2004). *Контролінг - інформаційна підсистема стратегічного менеджменту*: монографія. Тернопіль: «Карт-Бланш», 370 с.
- Турило, А. М., Кравчук, Ю. Б., & Цуцурук, Н. М. (2004). Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки*, 11, 85-88.
- Фролова, Л. В., & Кравченко, О. С. (2009). *Управління витратами обігу торговельних підприємств на основі компетентнісного підходу*: монографія. Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Донецьк: Вебер (Донецька філія), 223 с.
- Ясінська, А. І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах. URL: <http://vlp.com.ua/files/54.pdf>
- Ющак, Ж. М. (2010). *Бухгалтерський облік і контроль трансакційних витрат: теорія і методика*: дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.09 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)". Житомир, 198 с.
- Al-Zhour, Z., Barfeie, M., Soleymani, F., & Tohidi, E. (2019). A computational method to price with transaction costs under the nonlinear Black-Scholes model. *Chaos, Solitons & Fractals*, 127, 291-301. <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2019.06.033>
- Andersson, M., & Hultén, S. (2016). Transaction and transition costs during the deregulation of the Swedish Railway market. *Research in Transportation Economics*, 59, 349-357. <https://doi.org/10.1016/j.retrec.2016.05.002>
- Anderson, E. (2012). Aid fragmentation and donor transaction costs. *Economics Letters*, 117(3), 799-802. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2012.08.034>
- Ayres, A. B., Edwards, E. C., & Libecap, G. D. (2018). How transaction costs obstruct collective action: The case of California's groundwater. *Journal of Environmental Economics and Management*, 91, 46-65. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2018.07.001>
- Bardash, S., & Osadcha, T. (2019). *Main management function of transaction costs, Research and Innovation: Collection of scientific articles*. Fadette editions, Namur, Belgium, 64-67.
- Bolanos, J. A. (2019). Energy, uncertainty, and entrepreneurship: John D Rockefeller's sequential approach to transaction costs management in the early oil industry. *Energy Research & Social Science*, 55, 26-34. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2019.04.020>
- Carlton, D. W. (2020). Transaction costs and competition policy. *International Journal of Industrial Organization*, 73, 102539. <https://doi.org/10.1016/j.ijindorg.2019.102539>
- Chen, S., Zeng, Y., & Hao, Z. (2017). Optimal dividend strategies with time-inconsistent preferences and transaction costs in the Cramér-Lundberg model. *Insurance: Mathematics and Economics*, 74, 31-45. <https://doi.org/10.1016/j.insmatheco.2017.02.009>
- Chu, L., Simunic, D. A., Ye, M., & Zhang, P. (2018). Transaction costs and competition among audit firms in local markets. *Journal of Accounting and Economics*, 65(1), 129-147. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2017.11.004>
- Coggan, A., Whitten, S. M., & Bennett, J. (2010). Influences of transaction costs in environmental policy. *Ecological Economics*, 69(9), 1777-1784. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2010.04.015>

- Coggan, A., Buitelaar, E., Whitten, S., & Bennett, J. (2013). Factors that influence transaction costs in development offsets: Who bears what and why? *Ecological Economics*, 88, 222-231. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2012.12.007>
- Dzwigol, H. (2019). The Concept of the System Approach of the Enterprise Restructuring Process. *Virtual Economics*, 2(4), 46-70. [https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04\(3\)](https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04(3))
- Dzwigol, H. (2020a). Methodological and Empirical Platform of Triangulation in Strategic Management. *Academy of Strategic Management Journal*, 19(4), 1-8.
- Dźwigoł, H. (2020b). Interim Management as a New Approach to the Company Management. *Review of Business and Economics Studies*, 8(1), 20-26. <https://doi.org/10.26794/2308-944X-2020-8-1-20-26>
- Dzwigol, H., & Dzwigol-Barosz, M. (2020c). Sustainable Development of the Company on the Basis of Expert Assessment of the Investment Strategy. *Academy of Strategic Management Journal*, 19(5), 1-7.
- Ebrahimigharehbaghi, Sh., Qian, Q. K., Meijer, F. M., & Visscher, H. J. (2020). Transaction costs as a barrier in the renovation decision-making process: A study of homeowners in the Netherlands. *Energy and Buildings*, 215, 109849. <https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2020.109849>
- Fan, K., Chan, E. H. W., & Qian, Q. K. (2018). Transaction costs (TCs) in green building (GB) incentive schemes: Gross Floor Area (GFA) Concession Scheme in Hong Kong. *Energy Policy*, 119, 563-573. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2018.04.054>
- Frutos, J., & Gatón, V. (2017). A spectral method for an Optimal Investment problem with transaction costs under Potential Utility. *Journal of Computational and Applied Mathematics*, 319, 262-276. <https://doi.org/10.1016/j.cam.2017.01.015>
- Gatzert, N. (2019). An analysis of transaction costs in participating life insurance under mean-variance preferences. *Insurance: Mathematics and Economics*, 85, 185-197. <https://doi.org/10.1016/j.insmatheco.2019.01.003>
- Gomes, C. E., & Dias, M. H. A. (2020). Monetary policy and transaction costs: Empirical analysis of consumption function for the United States of America (1988-2014). *Economia*, 21(1), 91-103. <https://doi.org/10.1016/j.econ.2020.02.001>
- Gulbrandsen, B., Lambe, C. J., & Sandvik, K. (2017). Firm boundaries and transaction costs: The complementary role of capabilities. *Journal of Business Research*, 78, 193-203. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2016.12.015>
- Hasman, A., Samartín, M., & Bommel, J. (2014). Financial intermediation in an overlapping generations model with transaction costs. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 45, 111-125. <https://doi.org/10.1016/j.jedc.2014.05.012>
- Jacques, D. C., Marinho, E., Andrimont, R., Waldner, F., Radoux, J., Gaspart, F., & Defourny, P. (2018). Social capital and transaction costs in millet markets. *Heliyon*, 4(1), e00505. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2018.e00505>
- Jongeneel, R., Polman, N., & Slangen, L. (2012). Cost-benefit analysis of the Dutch nature policy: Transaction costs and land market impacts. *Land Use Policy*, 29(4), 827-836. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2011.12.010>
- Jitmaneroj, B. (2018). The effect of the rebalancing horizon on the tradeoff between hedging effectiveness and transaction costs. *International Review of Economics & Finance*, 58, 282-298. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2018.03.027>
- Kharazishvili, Y., Kwilinski, A., Grishnova, O., & Dzwigol, H. (2020). Social Safety of Society for Developing Countries to Meet Sustainable Development Standards:

- Indicators, Level, Strategic Benchmarks (with Calculations Based on the Case Study of Ukraine). *Sustainability*, 12(21), 8953. <https://doi.org/10.3390/su12218953>
- Khedmati, M., & Azin, P. (2020). An online portfolio selection algorithm using clustering approaches and considering transaction costs. *Expert Systems with Applications*, 159, 113546. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113546>
- Knowles, S., & Servátka, M. (2015). Transaction costs, the opportunity cost of time and procrastination in charitable giving. *Journal of Public Economics*, 125, 54-63. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2015.03.001>
- Krutilla, K., & Alexeev, A. (2014). The Political Transaction Costs and Uncertainties of Establishing Environmental Rights. *Ecological Economics*, 107, 299-309. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2014.08.003>
- Kwilinski, A., Dzwigol, H., & Dementyev, V. (2019). Transnational Corporations as Entities of International Entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship*, 23(SI4), 1-6.
- Lazarenko, D., Sirenko, S., Dźwigoł, H., & Dźwigoł, M. (2019). Basic Accounting Aspects of Amortization Politik and Its Role in the Process of Proceeding in the Fixed Assets (Property, Plant and Equipment) of Food Enterprises. *Economic Herald of the Donbas*, 58(4), 100-105.
- Liang, X., & Young, V. R. (2018). Minimizing the probability of ruin: Two riskless assets with transaction costs and proportional reinsurance. *Statistics & Probability Letters*, 140, 167-175. <https://doi.org/10.1016/j.spl.2018.05.005>
- Lu, W., Zhang, L., & Pan, J. (2015). Identification and analyses of hidden transaction costs in project dispute resolutions. *International Journal of Project Management*, 33(3), 711-718. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2014.08.009>
- McCann, L. (2013). Transaction costs and environmental policy design. *Ecological Economics*, 88, 253-262. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2012.12.012>
- Mei, X., & Nogales, F. J. (2018). Portfolio selection with proportional transaction costs and predictability. *Journal of Banking & Finance*, 94, 131-151. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2018.07.012>
- Motta, V., & Sharma, A. (2016). Benefits and transaction costs of purchasing local foods in school districts. *International Journal of Hospitality Management*, 55, 81-87. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2016.02.011>
- Müller, D., & Schmitz, P. W. (2016). Transaction costs and the property rights approach to the theory of the firm. *European Economic Review*, 87, 92-107. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2016.04.013>
- Müller, D., & Schmitz, P. W. (2017). Optimal ownership of public goods in the presence of transaction costs. *Economics Letters*, 152, 88-92. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2017.01.011>
- Nakamura, E., Sakai, H., & Shoji, K. (2018). Managerial transfers to reduce transaction costs among affiliated firms: Case study of Japanese railway holding companies. *Utilities Policy*, 53, 102-110. <https://doi.org/10.1016/j.jup.2018.06.011>
- Nikolaeva, E., & Pletnev, D. (2016). The Role of the Transaction Costs in the Business Success of Small and Medium Sized Enterprises in Russia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 221, 176-184. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.05.104>

- Ofei-Mensah, A., & Bennett, J. (2013). Transaction costs of alternative greenhouse gas policies in the Australian transport energy sector. *Ecological Economics*, 88, 214-221. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2012.12.009>
- Restocchi, V., McGroarty, F., Gerding, E., & Johnson, J. E.V. (2017). The impact of transaction costs on state-contingent claims mispricing. *Finance Research Letters*, 23, 174-178. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2017.02.006>
- Shahab, S., Clinch, J. P., & O'Neill, E. (2019). An Analysis of the Factors Influencing Transaction Costs in Transferable Development Rights Programmes. *Ecological Economics*, 156, 409-419. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2018.05.018>
- Shahab, S., Clinch, J. P., & O'Neill, E. (2018). Accounting for transaction costs in planning policy evaluation. *Land Use Policy*, 70, 263-272. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2017.09.028>
- Shahab, S., Clinch, J. P., & O'Neill, E. (2018). Timing and distributional aspects of transaction costs in Transferable Development Rights programmes. *Habitat International*, 75, 131-138. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2018.03.006>
- Shahzad, K., Ali, T., Takala, J., Helo, P., & Zaefarian, G. (2018). The varying roles of governance mechanisms on ex-post transaction costs and relationship commitment in buyer-supplier relationships. *Industrial Marketing Management*, 71, 135-146. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2017.12.012>
- Shokrollahi, F., & Tommi, S. (2017). Hedging in fractional Black-Scholes model with transaction costs. *Statistics & Probability Letters*, 130, 85-91. <https://doi.org/10.1016/j.spl.2017.07.014>
- Stumpf, T. S., & Swanger, N. (2017). Institutions and transaction costs in foreign-local hotel ventures: A grounded investigation in the developing Pacific. *Tourism Management*, 61, 368-379. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.02.004>
- Sun, J., Li, G., Xu, S. X., & Dai, W. (2019). Intermodal transportation service procurement with transaction costs under belt and road initiative. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 127, 31-48. <https://doi.org/10.1016/j.tre.2019.04.013>
- Takata, H. (2019). Transaction costs and capability factors in dual or indirect distribution channel selection: An empirical analysis of Japanese manufacturers. *Industrial Marketing Management*, 83, 94-103. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2018.11.003>
- Thomassen, K., Vassbø, S., Solheim-Kile, E., & Lohne, J. (2016). Public-Private Partnership: Transaction Costs of Tendering. *Procedia Computer Science*, 100, 818-825. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.09.230>
- Tsai, W.-Y., & Fahim, A. (2018). A numerical scheme for a singular control problem: Investment-consumption under proportional transaction costs. *Journal of Computational and Applied Mathematics*, 333, 170-184. <https://doi.org/10.1016/j.cam.2017.10.035>
- Valentová, M., Horák, M., & Dvořáček, L. (2020). Why transaction costs do not decrease over time? A case study of energy efficiency programmes in Czechia. *Energy Policy*, 147, 111871. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2020.111871>
- Yu, J.-R., Chiou, W.-J. P., Lee, W.-Y., & Lin, S.-J. (2020). Portfolio models with return forecasting and transaction costs. *International Review of Economics & Finance*, 66, 118-130. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2019.11.002>

- Valentová, M., Lízal, L., & Knápek, J. (2018). Designing energy efficiency subsidy programmes: The factors of transaction costs. *Energy Policy*, 120, 382-391. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2018.04.055>
- Wang, Y. (2012). A simulation of water markets with transaction costs. *Agricultural Water Management*, 103, 54-61. <https://doi.org/10.1016/j.agwat.2011.10.017>
- Zhou, X., Ye, W., & Zhang, B. (2016). Introducing nonpoint source transferable quotas in nitrogen trading: The effects of transaction costs and uncertainty. *Journal of Environmental Management*, 168, 252-259. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2015.11.041>
- Zhang, Q., Cai, C. X., & Keasey, K. (2013). Market reaction to earnings news: A unified test of information risk and transaction costs. *Journal of Accounting and Economics*, 56(2-3), 251-266. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2013.08.002>
- Zhang, B., Zhang, Y., & Bi, J. (2011). An adaptive agent-based modeling approach for analyzing the influence of transaction costs on emissions trading markets. *Environmental Modelling & Software*, 26(4), 482-491. <https://doi.org/10.1016/j.envsoft.2010.10.011>

References

- Ady`rova, T. I. (2011). Udoskonalennya sy`stemy` upravlinnya vy`tratamy` na pidpry`yemstvax vy`norobnoyi promy`slovosti. *Efekty`vna ekonomika: elektronne naukove faxove vy`dannya*, 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_28
- Al-Zhour, Z., Barfeie, M., Soleymani, F., & Tohidi, E. (2019). A computational method to price with transaction costs under the nonlinear Black-Scholes model. *Chaos, Solitons & Fractals*, 127, 291-301. <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2019.06.033>
- Anderson, E. (2012). Aid fragmentation and donor transaction costs. *Economics Letters*, 117(3), 799-802. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2012.08.034>
- Andersson, M., & Hultén, S. (2016). Transaction and transition costs during the deregulation of the Swedish Railway market. *Research in Transportation Economics*, 59, 349-357. <https://doi.org/10.1016/j.retrec.2016.05.002>
- Ayres, A. B., Edwards, E. C., & Libecap, G. D. (2018). How transaction costs obstruct collective action: The case of California's groundwater. *Journal of Environmental Economics and Management*, 91, 46-65. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2018.07.001>
- Balan, A. A., & Kry`senko, A. V. (2014). Sy`stema upravlinnya vy`tratamy` na promy`slovomu pidpry`yemstvi. *Ekonomika: realiyi chasu*, 3(13), 43-49.
- Bardash, S. V. (2010). Metod finansovo-gospodars`kogo kontrolyu: teorety`chna interpretaciya. *Finansy` Ukrainy`*, 3, 117-126.
- Bardash, S. V. (2010). Sutnist` ta rol` kontrolyu v sy`stemi upravlinnya sub'yekta gospodaryuvannya. *Naukovy`j visny`k DASOA*, 1, 25-31.
- Bardash, S. V. (2013). Filosofs`ki osnovy` social`nogo kontrolyu u sferi gospodaryuvannya. *Ekonomichny`j chasopy`s - XXI*, 5-6(1), 85-88.
- Bardash, S. V., & Osadcha, T. S. (2016). Metodologichni obmezheniya klasyfikaciyi transakcijny`x vy`trat v buxgalters`komu obliku. *Oblik i finansy`*, 1(71), 8-14.

- Bardash, S., & Osadcha, T. (2019). Main management function of transaction costs, Research and Innovation: Collection of scientific articles. *Fadette editions, Namur, Belgium*, 64-67.
- Bazaliyeva, L. V. (2009). *Naukovo-teoretychni ta metodychni osnovy upravlinnya transakcijny'my' vytratamy' pidpry'emstva: monografiya*. Xarkiv: Vy'd. XNEU, 164 s.
- Bolanos, J. A. (2019). Energy, uncertainty, and entrepreneurship: John D Rockefeller's sequential approach to transaction costs management in the early oil industry. *Energy Research & Social Science*, 55, 26-34. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2019.04.020>
- Bonarev, V. V., Tanasiyeva, M. M., & My'xalkiv, A. A. (2017). Organizaciya obliku transakcijny'xvy'trat: teoriya ta metodologiya. *Naukovy'jvisny'kChernivecz'kogo universytetu. Ekonomika*, 786, 91-98.
- Carlton, D. W. (2020). Transaction costs and competition policy. *International Journal of Industrial Organization*, 73, 102539. <https://doi.org/10.1016/j.ijindorg.2019.102539>
- Chen, S., Zeng, Y., & Hao, Z. (2017). Optimal dividend strategies with time-inconsistent preferences and transaction costs in the Cramér-Lundberg model. *Insurance: Mathematics and Economics*, 74, 31-45. <https://doi.org/10.1016/j.insmatheco.2017.02.009>
- Chu, L., Simunic, D. A., Ye, M., & Zhang, P. (2018). Transaction costs and competition among audit firms in local markets. *Journal of Accounting and Economics*, 65(1), 129-147. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2017.11.004>
- Coggan, A., Buitelaar, E., Whitten, S., & Bennett, J. (2013). Factors that influence transaction costs in development offsets: Who bears what and why? *Ecological Economics*, 88, 222-231. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2012.12.007>
- Coggan, A., Whitten, S. M., & Bennett, J. (2010). Influences of transaction costs in environmental policy. *Ecological Economics*, 69(9), 1777-1784. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2010.04.015>
- Doshhy'ch, G. A. *Doslidzhennya aktual'ny'x problem upravlinnya vytratamy' pidpry'emstva*. URL: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2012/Economics/10_120778.doc.htm
- Dzwigol, H. (2019). The Concept of the System Approach of the Enterprise Restructuring Process. *Virtual Economics*, 2(4), 46-70. [https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04\(3\)](https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04(3))
- Dzwigol, H. (2020a). Methodological and Empirical Platform of Triangulation in Strategic Management. *Academy of Strategic Management Journal*, 19(4), 1-8.
- Dźwigoł, H. (2020b). Interim Management as a New Approach to the Company Management. *Review of Business and Economics Studies*, 8(1), 20-26. <https://doi.org/10.26794/2308-944X-2020-8-1-20-26>
- Dzwigol, H., & Dzwigol-Barosz, M. (2020c). Sustainable Development of the Company on the Basis of Expert Assessment of the Investment Strategy. *Academy of Strategic Management Journal*, 19(5), 1-7.
- Ebrahimigharehbaghi, Sh., Qian, Q. K., Meijer, F. M., & Visscher, H. J. (2020). Transaction costs as a barrier in the renovation decision-making process: A

- study of homeowners in the Netherlands. *Energy and Buildings*, 215, 109849. <https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2020.109849>
- Fan, K., Chan, E. H. W., & Qian, Q. K. (2018). Transaction costs (TCs) in green building (GB) incentive schemes: Gross Floor Area (GFA) Concession Scheme in Hong Kong. *Energy Policy*, 119, 563-573. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2018.04.054>
- Frolova, L. V., & Kravchenko, O. S. (2009). *Upravlinnya vy`tratamy` obigu torgovel`ny`x pidpry`yemstv na osnovi kompetentnisiogo pidxodu: monografiya*. Donec`kyj nacional`nyj universy`tet ekonomiky` i torgivli im. M. Tugan-Baranovs`kogo. Donec`k: Veber (Donec`ka filiya), 223 s.
- Frutos, J., & Gatón, V. (2017). Spectral method for an Optimal Investment problem with transaction costs under Potential Utility. *Journal of Computational and Applied Mathematics*, 319, 262-276. <https://doi.org/10.1016/j.cam.2017.01.015>
- Gatzert, N. (2019). An analysis of transaction costs in participating life insurance under mean-variance preferences. *Insurance: Mathematics and Economics*, 85, 185-197. <https://doi.org/10.1016/j.insmatheco.2019.01.003>
- Gavry`sh, V. P., & Draganova, T. P. *Metody`chni aspekty` upravlinnya vy`tratamy` na pidpry`yemstvax*. URL: http://www.confcontact.com/20111222/3_gavrish.htm
- Gomes, C. E., & Dias, M. H. A. (2020). Monetary policy and transaction costs: Empirical analysis of consumption function for the United States of America (1988-2014). *Economia*, 21(1), 91-103. <https://doi.org/10.1016/j.econ.2020.02.001>
- Gry`czayenko, M. I. (2018). Transakcijni vy`raty` na makro-, mezo- ta mikrorivnyax. *Ekonomika ta upravlinnya APK*, 1, 124-133.
- Guczalenko, L. (2018). Diyevist` kontrol`noyi funkciyi obliku v upravlinni transakcijny`my` vy`tratamy` pidpry`yemstva. Naukovy`j visny`k MNU imeni V.O. Suxomly`ns`kogo. *Ekonomichni nauky`*, 1, 114-121.
- Gulbrandsen, B., Lambe, C. J., & Sandvik, K. (2017). Firm boundaries and transaction costs: The complementary role of capabilities. *Journal of Business Research*, 78, 193-203. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2016.12.015>
- Hasman, A., Samartín, M., & Bommel, J. (2014). Financial intermediation in an overlapping generations model with transaction costs. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 45, 111-125. <https://doi.org/10.1016/j.jedc.2014.05.012>
- Jacques, D. C., Marinho, E., Andrimont, R., Waldner, F., Radoux, J., Gaspard, F., & Defourny, P. (2018). Social capital and transaction costs in millet markets. *Heliyon*, 4(1), e00505. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2018.e00505>
- Jitmaneroj, B. (2018). The effect of the rebalancing horizon on the tradeoff between hedging effectiveness and transaction costs. *International Review of Economics & Finance*, 58, 282-298. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2018.03.027>
- Jongeneel, R., Polman, N., & Slangen, L. (2012). Cost-benefit analysis of the Dutch nature policy: Transaction costs and land market impacts. *Land Use Policy*, 29(4), 827-836. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2011.12.010>
- Kharazishvili, Y., Kwilinski, A., Grishnova, O., & Dzwigol, H. (2020). Social Safety of Society for Developing Countries to Meet Sustainable Development Standards: Indicators, Level, Strategic Benchmarks (with Calculations Based on the Case Study of Ukraine). *Sustainability*, 12(21), 8953. <https://doi.org/10.3390/su12218953>

- Khedmati, M., & Azin, P. (2020). An online portfolio selection algorithm using clustering approaches and considering transaction costs. *Expert Systems with Applications*, 159, 113546. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113546>
- Knowles, S., & Servátka, M. (2015). Transaction costs, the opportunity cost of time and procrastination in charitable giving. *Journal of Public Economics*, 125, 54-63. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2015.03.001>
- Kozachenko, G. V., Pogorelov, Yu. S., Xlap`onov, L. Yu., & Makuxin, G. A. (2007). *Upravlinny` zatratamy` pidpry`yemstva: monografiya*. Sxidnoukrayins`ky`j nacional`ny`j un-t. K.: Libra, 320 s.
- Krapivny`cz`ka, S. M., & Zarukeyv`ch, M. V. (2013). Rozvy`tok sy`stemy` upravlinny` vy`tratamy` pidpry`yemstva. *Visny`k ONU imeni I.I. Mechny`kova*, 18(3/1), 155-157.
- Krush, P.V., & Makalyuk, I. V. (2014). Realizaciya funkcij planuvannya ta organizuvannya v sy`stemi upravlinny` transakcijny`my` vy`tratamy`. *Problemy` ekonomiky`*, 1, 135-141.
- Krutilla, K., & Alexeev, A. (2014). The Political Transaction Costs and Uncertainties of Establishing Environmental Rights. *Ecological Economics*, 107, 299-309. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2014.08.003>
- Kwilinski, A., Dzwigol, H., & Dementyev, V. (2019). Transnational Corporations as Entities of International Entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurship*, 23(SI4), 1-6.
- Lazarenko, D., Sirenko, S., D`zwingo`l, H., & D`zwingo`l, M. (2019). Basic Accounting Aspects of Amortization Politik and Its Role in the Process of Proceeding in the Fixed Assets (Property, Plant and Equipment) of Food Enterprises. *Economic Herald of the Donbas*, 58(4), 100-105.
- Levchenko, N. M. (2013). Organizaciya obliku transakcijny`x vy`trat pidpry`yemstva. *Staly`j rozvy`tok ekonomiky`*, 1(18), 249-254.
- Liang, X., & Young, V. R. (2018). Minimizing the probability of ruin: Two riskless assets with transaction costs and proportional reinsurance. *Statistics & Probability Letters*, 140, 167-175. <https://doi.org/10.1016/j.spl.2018.05.005>
- Lojko, V.V., & Zhuravs`ky`j, B. O. (2016). Sy`stema upravlinny` vy`tratamy` promy`slovogo pidpry`yemstva. *Mezhdunarodnyj nauchnyj zhurnal. Ekonomy`chesky`e nauky`*, 1, 59-62.
- Loxanova, N. (2012). Problemy` obliku i kontrolyu transakcijny`x vy`trat v transformacijnij ekonomici. *Visny`k TNEU*, 1, 161-171.
- Lu, W., Zhang, L., & Pan, J. (2015). Identification and analyses of hidden transaction costs in project dispute resolutions. *International Journal of Project Management*, 33(3), 711-718. <https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2014.08.009>
- Makalyuk, I. V., & Krush, P. V. (2019). *Upravlinny` transakcijny`my` vy`tratamy` promy`slovy`x pidpry`yemstv: metodologiya i prakty`ka: monografiya*. Nacional`ny`j texnichny`j un-t Ukrainy` "Ky`yivs`ky`j politexn. in-t im. Igorya Sikors`kogo". Ky`yiv: Kondor, 297 s.
- Mazaraki, A., & Fomina, O. (2015). Insty`tucionalizaciya upravlin`s`kogo obliku. *Visny`k KNTEU*, 5, 5-15.
- McCann, L. (2013). Transaction costs and environmental policy design. *Ecological Economics*, 88, 253-262. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2012.12.012>

- Mei, X., & Nogales, F. J. (2018). Portfolio selection with proportional transaction costs and predictability. *Journal of Banking & Finance*, 94, 131-151. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2018.07.012>
- Mny`x, Ye.V. (2011). *Kontrol` u sy`stemi innovacijnogo menedzhmentu pidpry`yemstva: monografiya* / [Ye.V. Mny`x, S.V. Bardash, O.A. Shevchuk ta in.] za red. Mny`xa Ye.V. Ky`yiv. nacz. torg.-ekon. un-t, 452 s.
- Motta, V., & Sharma, A. (2016). Benefits and transaction costs of purchasing local foods in school districts. *International Journal of Hospitality Management*, 55, 81-87. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2016.02.011>
- Müller, D., & Schmitz, P. W. (2016). Transaction costs and the property rights approach to the theory of the firm. *European Economic Review*, 87, 92-107. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2016.04.013>
- Müller, D., & Schmitz, P. W. (2017). Optimal ownership of public goods in the presence of transaction costs. *Economics Letters*, 152, 88-92. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2017.01.011>
- Nakamura, E., Sakai, H., & Shoji, K. (2018). Managerial transfers to reduce transaction costs among affiliated firms: Case study of Japanese railway holding companies. *Utilities Policy*, 53, 102-110. <https://doi.org/10.1016/j.jup.2018.06.011>
- Nikolaeva, E., & Pletnev, D. (2016). The Role of the Transaction Costs in the Business Success of Small and Medium Sized Enterprises in Russia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 221, 176-184. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.05.104>
- Ocheret`ko, L. M. (2013). Transakcijni vy`traty` yak ob'yekt upravlins`kogo obliku. *Innovacijna ekonomika*, 1(39), 289-293.
- Ofei-Mensah, A., & Bennett, J. (2013). Transaction costs of alternative greenhouse gas policies in the Australian transport energy sector. *Ecological Economics*, 88, 214-221. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2012.12.009>
- Pal`chuk, O. V., & Ocheretyana, O. O. (2012). Problemy` formuvannya informacijnogo zabezpechennya upravlinnya transakcijny`my` vy`tratamy` v sy`stemi buxgalters`kogo obliku. Naukovi praci Kirovograds`kogo nacional`nogo texnichnogo universy`tetu. *Ekonomichni nauky*, 22(2), 428-433.
- Pushkar, M. S., & Pushkar, R. M. (2004). *Kontroling - informacijna pidsy`stema strategichnogo menedzhmentu: monografiya*. Ternopil: «Kart-Blansh», 370 s.
- Restocchi, V., McGroarty, F., Gerding, E., & Johnson, J. E.V. (2017). The impact of transaction costs on state-contingent claims mispricing. *Finance Research Letters*, 23, 174-178. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2017.02.006>
- Shahab, S., Clinch, J. P., & O'Neill, E. (2018). Accounting for transaction costs in planning policy evaluation. *Land Use Policy*, 70, 263-272. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2017.09.028>
- Shahab, S., Clinch, J. P., & O'Neill, E. (2018). Timing and distributional aspects of transaction costs in Transferable Development Rights programmes. *Habitat International*, 75, 131-138. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2018.03.006>
- Shahab, S., Clinch, J. P., & O'Neill, E. (2019). An Analysis of the Factors Influencing Transaction Costs in Transferable Development Rights Programmes. *Ecological Economics*, 156, 409-419. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2018.05.018>

- Shahzad, K., Ali, T., Takala, J., Helo, P., & Zaefarian, G. (2018). The varying roles of governance mechanisms on ex-post transaction costs and relationship commitment in buyer-supplier relationships. *Industrial Marketing Management*, 71, 135-146. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2017.12.012>
- Shokrollahi, F., & Tommi, S. (2017). Hedging in fractional Black-Scholes model with transaction costs. *Statistics & Probability Letters*, 130, 85-91. <https://doi.org/10.1016/j.spl.2017.07.014>
- Stumpf, T. S., & Swanger, N. (2017). Institutions and transaction costs in foreign-local hotel ventures: A grounded investigation in the developing Pacific. *Tourism Management*, 61, 368-379. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.02.004>
- Sun, J., Li, G., Xu, S. X., & Dai, W. (2019). Intermodal transportation service procurement with transaction costs under belt and road initiative. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 127, 31-48. <https://doi.org/10.1016/j.tre.2019.04.013>
- Takata, H. (2019). Transaction costs and capability factors in dual or indirect distribution channel selection: An empirical analysis of Japanese manufacturers. *Industrial Marketing Management*, 83, 94-103. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2018.11.003>
- Thomassen, K., Vassbø, S., Solheim-Kile, E., & Lohne, J. (2016). Public-Private Partnership: Transaction Costs of Tendering. *Procedia Computer Science*, 100, 818-825. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.09.230>
- Tsai, W.-Y., & Fahim, A. (2018). A numerical scheme for a singular control problem: Investment-consumption under proportional transaction costs. *Journal of Computational and Applied Mathematics*, 333, 170-184. <https://doi.org/10.1016/j.cam.2017.10.035>
- Tury`lo, A. M., Kravchuk, Yu. B., & Czuczuruk, N. M. (2004). Utochnennya sutnosti ponyattya «vy`traty`» i yixn`oyi ekonomichnoyi ocinky` na pidpry`yemstvi. *Aktual`ni problemy` ekonomiky`*, 11, 85-88.
- Ilyin, E. P. (2000). Motyvy j motyvaciya: monografija. SPb: Izdatel`stvo «Py`ter», 512 s.
- Valentová, M., Horák, M., & Dvořáček, L. (2020). Why transaction costs do not decrease over time? A case study of energy efficiency programmes in Czechia. *Energy Policy*, 147, 111871. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2020.111871>
- Valentová, M., Lízal, L., & Knápek, J. (2018). Designing energy efficiency subsidy programmes: The factors of transaction costs. *Energy Policy*, 120, 382-391. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2018.04.055>
- Vlasenko, O. P. (2009). *Upravlinnya transakcijny`my` vy`tratamy` v agrobiznesi: avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk: specz. 08.00.04 "Ekonomika ta upravlinnya pidpry`yemstvamy` (za vy`damy` ekonomichnoyi diyal`nosti)". Zhy`tomy`r*, 20 s.
- Wang, Y. (2012). A simulation of water markets with transaction costs. *Agricultural Water Management*, 103, 54-61. <https://doi.org/10.1016/j.agwat.2011.10.017>
- Yasins`ka, A. I. *Sutnist` upravlinnya vy`tratamy` na vitchy`znyany`x pidpry`yemstvax*. URL: <http://vlp.com.ua/files/54.pdf>
- Yu, J.-R., Chiou, W.-J. P., Lee, W.-Y., & Lin, S.-J. (2020). Portfolio models with return forecasting and transaction costs. *International Review of Economics & Finance*, 66, 118-130. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2019.11.002>

- Yushhak, Zh. M. (2010). *Buxgalters`kyj oblik i kontrol` transakcijny`x vy`trat: teoriya i metody`ka: dy`s. kand. ekon. nauk: specz. 08.00.09 "Buxgalters`kyj oblik, analiz ta audy`t (za vy`damy` ekonomichnoyi diyal`nosti)"*. Zhy`tomy`r, 198 s.
- Zhang, B., Zhang, Y., & Bi, J. (2011). An adaptive agent-based modeling approach for analyzing the influence of transaction costs on emissions trading markets. *Environmental Modelling & Software*, 26(4), 482-491. <https://doi.org/10.1016/j.envsoft.2010.10.011>
- Zhang, Q., Cai, C. X., & Keasey, K. (2013). Market reaction to earnings news: A unified test of information risk and transaction costs. *Journal of Accounting and Economics*, 56(2-3), 251-266. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2013.08.002>
- Zhou, X., Ye, W., & Zhang, B. (2016). Introducing nonpoint source transferable quotas in nitrogen trading: The effects of transaction costs and uncertainty. *Journal of Environmental Management*, 168, 252-259. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2015.11.041>

Received: 26.01.2021

Accepted: 30.01.2021

Published: 31.01.2021